

Arkivsak

Dato

12.01.2023

Saksbehandler

Torhild Einstabland, kst
økonomidirektør

Saksframlegg

Styre	Sørlandet sykehus HF		
Møtedato	19.01.2023		
Sak nr	003-2023	Sakstype	Orienteringssak
Sakstittel	Budsjett 2023 – innretning, tiltaksarbeid og investeringsrammer		

Forslag til vedtak

1. Styret tar Budsjett 2023 innretning, tiltaksarbeid og investeringsrammer til orientering.

Vedlegg til saken

- Ingen vedlegg

Kristiansand 12.01.2023

Nina Mevold
Administrerende direktør

1 Bakgrunn for saken

Denne saken beskriver foretakets driftsmessige plan for å levere på det vedtatte resultatmålet for 2023 på 0 mill.kr. (sak 089-2022). Videre vil budsjetttrammene for de enkelte klinikkene og stabene bli presentert, med tilhørende informasjon om tiltaksarbeid og risiko.

Forslag til investeringsbudsjett er presentert i kapittel 3.

2 Budsjetttrammer og innretning i klinikkene

I denne delen av dokumentet presenteres budsjetttrammer med kommentarer for alle klinikkene og stabene i SSHF. Det blir i budsjettgjennomgangen i styremøtet lagt opp til en overordnet gjennomgang av hver enhet.

Det er i prosessen lagt vekt på at klinikkdirektører involverer sine avdelingsledere, i tillegg til at ansatte, verneombud og tillitsvalgte har vært godt informert om budsjettsituasjonen.

Foretaket har en prognose for 2022 på +49 mill.kr. hvor det er inkludert et foreløpig estimat på 104 mill.kr. av ekstrabevilgningen fra nysaldering av budsjett 2022. Budsjett for 2023 bygger videre på de samme forutsetningene som lå til grunn for budsjett 2022. Flere av de planlagte tiltakene i 2022 ble utsatt på grunn av rekrutteringsutfordringer, pandemien, samt høyt sykefravær, men vil starte gjennomføring i de enkelte klinikkene og stabene i 2023.

(Til informasjon må resultat tabeller leses med minus foran inntekter og pluss foran kostnader).

Tabell 1 Resultat SSHF

		Faktisk	Faktisk	Faktisk	Prognose	Budsjett	Budsjett	Endring	Endring	Endring	Endring
Driftsinnt-utg Kontogrp virk#r		2019	2020	2021	2022	2022	2023	B22 - B23	B22 - B23	P22 - B23	P22 - B23
Inntekt	Basisramme	-4 333 823	-4 412 404	-4 749 523	-5 020 436	-4 867 528	-5 810 345	-942 817	19,4 %	-789 909	15,7 %
	Aktivitetsbaserte innt	-2 303 385	-2 251 496	-2 509 480	-2 570 975	-2 613 867	-2 331 464	282 403	-10,8 %	239 511	-9,3 %
	Andre innt	-306 778	-355 052	-362 541	-437 066	-316 030	-257 649	58 381	-18,5 %	179 417	-41,1 %
	Interne inntekter	-406 332	-413 616	-466 199	-518 283	-490 166	-538 966	-48 800	10,0 %	-20 683	4,0 %
Inntekt Totalt		-7 350 318	-7 432 567	-8 087 745	-8 546 760	-8 287 591	-8 938 423	-650 833	7,9 %	-391 664	4,6 %
Kostnad	Lønnskostnader	4 604 897	4 510 795	4 943 533	5 256 812	4 982 643	5 390 621	407 978	8,2 %	133 809	2,5 %
	Varekostn	892 738	936 086	1 036 094	1 053 893	1 046 864	1 099 993	53 130	5,1 %	46 101	4,4 %
	Kjøp av helsetjenester	451 685	455 926	559 689	573 125	527 068	646 811	119 743	22,7 %	73 686	12,9 %
	Andre driftskostn	792 181	767 238	778 956	936 039	971 664	1 072 847	101 182	10,4 %	136 807	14,6 %
	Interne kostnader	406 332	413 397	466 199	516 200	490 166	538 966	48 800	10,0 %	22 766	4,4 %
	Avskrivninger	185 739	192 281	199 336	199 438	205 982	231 769	25 787	12,5 %	32 331	16,2 %
Kostnad Totalt		7 333 572	7 275 724	7 983 808	8 535 506	8 224 386	8 981 006	756 620	9,2 %	445 500	5,2 %
Netto finans		-44 713	-31 369	-21 714	-38 047	-17 138	-42 583	-25 445	148,5 %	-4 536	11,9 %
Netto finans Totalt		-44 713	-31 369	-21 714	-38 047	-17 138	-42 583	-25 445	148,5 %	-4 536	11,9 %
Totalsum		-61 459	-188 213	-125 651	-49 300	-80 342	-0	80 342	-100,0 %	49 300	-100,0 %

Utvikling i årsverk fra 2019 har økt innenfor de pasientrettede stillingene, hvor leger/psykologer og sykepleiere har økt mest. En generell økt belastning på akuttinntakene, intensiv- og sengeposter har medført økt bemanning i gjennom pandemien. Årsverk i denne sammenheng er all arbeidstid som er utbetalt, dvs faste ansatte, vikarer, engasjement, ansatte som har permisjon med lønn, utvidet arbeidstid leger, timelønn/merarbeid, overtid, og innleid arbeidskraft.

I slutten av 2022 er alle årsverk direkte relatert til covid-19 tatt ned. Basert på HSØ analyse-teamets rapport fra 2019 har SSHF høyere bemanning enn sammenlignbare foretak i HSØ. Klinikken har etablert tiltak for å tilnærme seg

benchmark-nivået, men først må foretaket komme tilbake til et 2019-nivå for deretter å tilnærme seg benchmark-nivå.

Aktiviteten i foretaket har en god vekst fra 2019. Pandemien har påvirket den planlagte aktiviteten negativt i 2020, 2021 og starten av 2022 med avlyste operasjoner og fravær av ansatte, men ila høsten 2022 er foretaket tilbake til den planlagte aktiviteten og har godt grunnlag for videre vekst i 2023.

Tabell 2 Aktivitet Somatikk SSHF
Alle omsorgsnivå

Pasientgrupper	Faktisk 2019	Faktisk 2020	Faktisk 2021	Faktisk 2022	Budsjett 2022	Budsjett 2023	B23 % endring mot F2022	B23 % endring mot B2022
Innlagte total (avd. opphold)	49 784	46 672	50 738	52 554	51 183	53 317	1,5 %	4,2 %
Dagbehandlinger total	36 514	35 978	37 717	37 126	39 106	39 592	6,6 %	1,2 %
Poliklinikk total	328 781	314 227	326 041	342 630	346 939	358 302	4,6 %	3,3 %
Sum alle pasientgrupper	415 079	396 877	414 496	432 310	437 228	451 211	4,4 %	3,2 %

I 2023 etableres Campus Sør, hvor desentral medisinerutdanning startes på Sørlandet i et samarbeid mellom Universitetet i Oslo og SSHF. Det er planlagt en oppbygging fra 10 til 40 studenter fra sommeren 2023 til vinteren 2025. Dette krever et økonomisk bidrag fra SSHF i forbindelse med forskningstid, husleie med mer. Det arbeides med ekstern finansiering av deler av dette, samt dialog med Helse Sør-Øst RHF om tilsvarende.

Tiltak for å bedre økonomistyringen

Hovedlinjene i klinikkenes omstillingsarbeid oppsummeres som følger:

	1. Fortsette arbeid med pasientforløp og kontinuerlig forbedring. Flere av disse er understøttet av KOM-programmet.
	2. Tilpasse bemanning til budsjettene. Verktøy: Aktivitetsstyrt ressursplanlegging (ARP)
	3. Understøtte med teknologi: Sikre full utnyttelse av funksjoner som vi allerede har
	4. Ta tiden tilbake. Kunnskapsbasert tjenestetilbud. Definere om det er noe vi ikke skal gjøre, kloke valg

1. Fortsette arbeid med pasientforløp og kontinuerlig forbedring.

Det foregår kontinuerlig forbedringsarbeid i fagmiljøene i klinikkene. Flere av disse er understøttet av KOM-programmet. Forbedring av pasientforløpene i klinikkene dreier seg om områder som å jobbe med pasientens plan, med kapasitet/tavlemøter, organisering av legevisitter og tidlig utreise. Reduksjon av fristbrudd, også gjennom samarbeid mellom klinikkene ligger til dette området.

2. Tilpasse bemanning til budsjettene. Verktøy: Aktivitetsstyrt ressursplanlegging (ARP)

Klinikkene arbeider med bemanningsplanlegging, inkludert redusere bruk av innleie opp mot pasientbelegg og turnusplanlegging. Prosjektet

Aktivitetsbasert ressursplanlegging (ARP) skal innføres gjennom 2023. SSF har en Plan for høy aktivitet, og det vurderes om dette skal innføres i de to andre somatiske klinikkene.

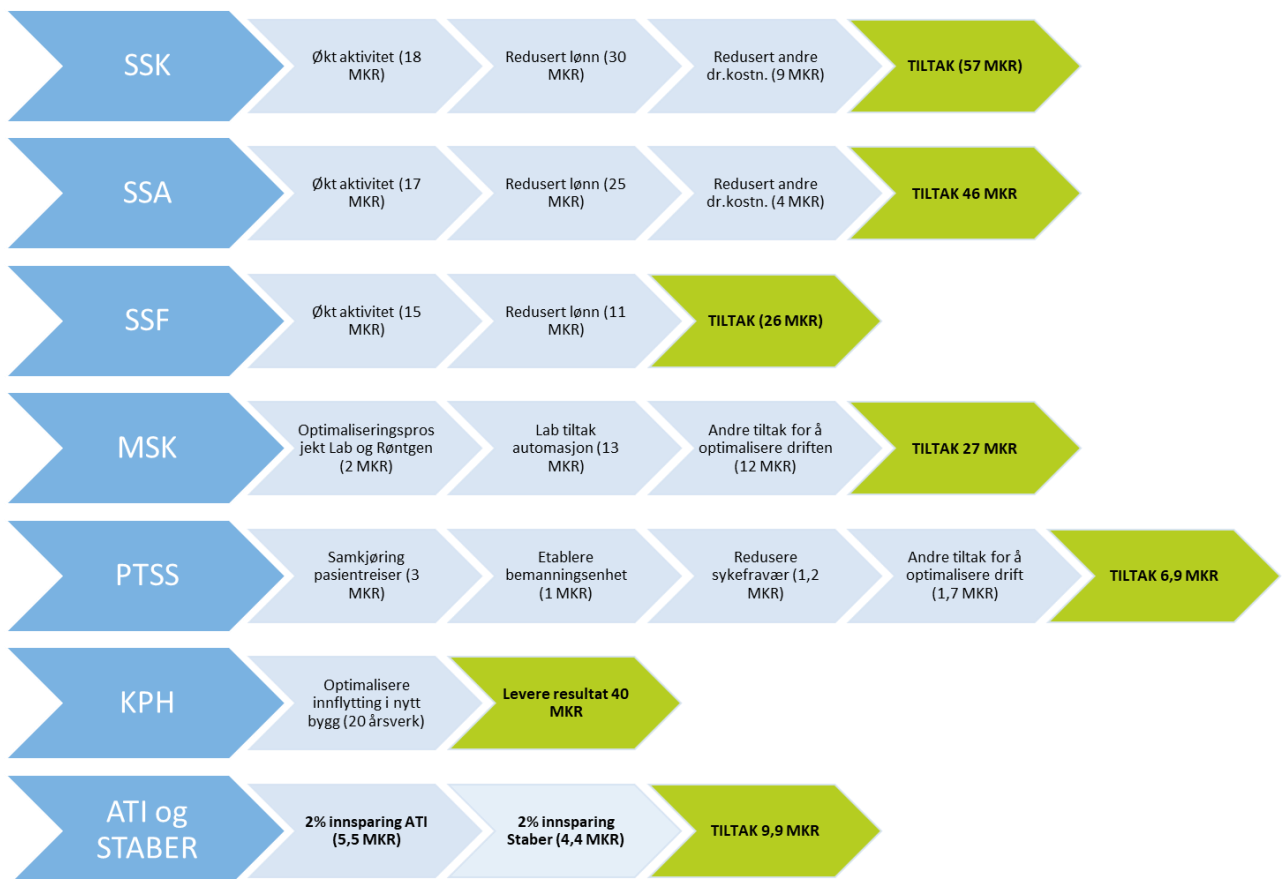
3. Understøtte med teknologi: Sikre full utnyttelse av funksjoner som vi allerede har

Dette området handler om å hente ut effekter, forbedringer og gevinster knyttet til de digitale løsningene SSHF allerede har, og ikke minst etter innføring av nye regionale IKT-prosjekter. Et eksempel er gevinster i pasientforløpene ved bruk av checkware. Nyetableringen av Avdeling for teknologi og innovasjon (ATI) vil i 2023 identifisere mulighetsrommet for dette, og involvere klinikkene og KOM-programmet for realisering.

4. Ta tiden tilbake. Kunnskapsbasert tjenestetilbud. Definere om det er noe vi ikke skal gjøre, kloke valg

Gjennom bruk av nasjonale kvalitetsregistre og regionale parametere identifiseres områder der SSHFs praksis avviker fra kunnskapsbaserte standarder og andre foretaks praksis. Området organiseres som en prioritert oppgave lagt til Fagavdelingen, og fagdirektør vil holde foretaksledelsen oppdatert gjennom året. Fagrådene vil involveres

Alle klinikker har definert egne tiltak for å forbedre økonomistyringen – i overkant av 170 mill.kr., i tillegg til at klinikk for psykisk helse og tverrspesialisert rus skal levere 40 mill.kr. i overskudd:

I tillegg vil utredninger etter Utviklingsplan 2040 forventes å gi effekter i andre halvår i 2023 estimert til 20 mill.kr., hvor spesialiserte sentre og arbeidsmiljø igangsettes først. Spesialiserte sentre innebærer å vurdere om det er funksjoner i klinikkene som kan samles, og hvordan for eksempel de tre somatiske sykehusene best organiseres for å skape en bærekraftig utvikling. Først i 2023 vil det konkretiseres innenfor hvilke klinikker effekten vil treffe og derfor er effekten lagt på Foretak Felles i budsjettet. Beløpet innehar risiko og administrerende direktør vil løpende orientere styret om fremdrift og realisering utover året.

Foretaket har en prosess på å vurdere samdrift av noen fagområder for sommeren 2023 med bakgrunn i en krevende avvikling av sommerferien 2022. Foretaket brukte bonusvakter og innleie fra vikarbyrå for å sikre driften innenfor noen fagområder og utvalgte klinikker. Hensikten med denne prosessen er å sikre kvalifisert personell, redusert variasjon i pasienttilbudet, samt optimal drift av de enkelte klinikkene.

Rekruttering

Foretaket har økende rekrutteringsutfordringer innen flere fagområder bl.a rekruttering av sykepleiere til somatiske sengeposter i Arendal og Flekkefjord. Det er utfordrende å rekruttere intensiv- og operasjonssykepleiere og jordmødre. Når det gjelder legespesialister er det utfordrende å rekruttere til fagområdene pediatri, patologi, kirurgiske fagområder og psykiatri og rusbehandling. Mangel på behandlere er innen flere fagområder en hovedårsak til fristbrudd. Del plan for rekruttere, utdanne utvikle og beholde vil identifisere og prioritere tiltak for bl.a å utdanne egne spesialister og beholde dem etter fullført spesialistløp. Det arbeides med tiltak for å rekruttere helsepersonell tidligere i studieløpet.

Foretaket arbeider med å redusere bruk av eksterne vikarbyrå, men benytter dette innen psykiatri, noen kirurgiske felt og intensivsykepleiere og jordmødre i ferieavviklingen.

Høsten 2023 starter desentralisert legeutdanning (Campus Sør) opp ved SSHF, hvor det forventes en bedre rekruttering på sikt. Økende rekrutteringsutfordringer innen intensivsykepleie gjør at foretaket ønsker å øke andelen helsefagarbeidere, ha fokus på oppgavedeling og ha større fokus på teamorganisering for å bruke kompetansen riktig. SSHF overvåker turn-over regelmessig og benytter dette til å identifisere tiltak for å beholde og rekruttere medarbeidere.

2.1 Klinikk Somatikk Kristiansand (SSK)

I 2022 var SSK tilbake til samme aktivitet som i 2019. Det har vært en økning i antall døgn som henføres konsekvenser av pandemien og en aldrende befolkning, hvor veksten i hovedsak henføres medisinsk-, nevrologisk- og kirurgisk avdeling.

Klinikken forventer en vekst på 8,2% fra faktisk nivå i 2022. Det jobbes målrettet med å endre pasientforløp fra døgn til dagbehandlinger og polikliniske konsultasjoner. Dette arbeidet er i tråd med anbefalte behandlingsforløp og vil sikre en bærekraftig drift for fremtiden.

Tabell 3 Aktivitet Somatikk SSK

Alle omsorgsnivå

Pasientgrupper	Faktisk 2019	Faktisk 2020	Faktisk 2021	Faktisk 2022	Budsjett 2022	Budsjett 2023	B23 % endring mot F2022	B23 % endring mot B2022
Innlagte total (avd.opphold)	28 085	26 963	29 142	29 977	28 645	30 119	0,5 %	5,1 %
Dagbehandlinger total	19 344	19 108	19 806	19 407	20 437	21 080	8,6 %	3,1 %
Poliklinikk total	203 013	190 938	192 419	200 841	212 804	219 584	9,3 %	3,2 %
Sum alle pasientgrupper	250 442	237 009	241 367	250 225	261 886	270 783	8,2 %	3,4 %

Klinikken i Kristiansand har hatt en økning på 50 brutto årsverk fra 2019 til 2022. Hovedårsak til økningen er økt korttidssykefravær, fødselspermisjoner og annet fravær, i tillegg til noe økt bemanning. Klinikken har etablert tiltak for å redusere overforbruk av årsverk i henhold til planlagte tiltak fra Pleieutvalget. Det er en krevende omstilling etter en toårig pandemi hvor slitasjen på ansatte har vært økende og det er en iboende risiko for gjennomføring, da det i tillegg er høyt belegg på sengepostene.

SSK har utfordringer med å få besatt ledige stillinger innen noen fagområder bl.a onkologi, pediatri og noen medisinske og kirurgisk fag, intensiv- og operasjonssykepleiere og jordmødre. Det er økende bekymring for rekrutteringen til LIS, stillinger med høy vakt- og arbeidsbelastning.

Samlet viser resultatet for SSK et forventet underskudd på 159 mill.kr. i 2022. Klinikken har fått tilført friske midler i budsjett 2023 på 22 mill.kr. i tillegg til et årlig omstillingstilskudd på 38,5 mill.kr. Dette bidrar til at klinikken har bedre forutsetninger for å levere økonomiske resultater i henhold til budsjett. Samtidig har administrerende direktør akseptert et midlertidig driftsmessig underskudd/overforbruk på 9 mill.kr. i påvente av gjennomføring av tiltak i klinikken.

Klinikken har budsjettet med 15 mill.kr. til fristbrudd-kostnader som i all hovedsak henføres kirurgi og ortopedi.

Tabell 4 Resultat Somatikk SSK

Driftsin	Kontogrp	Faktisk 2019	Faktisk 2020	Faktisk 2021	Prognose 2022	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Endring B22 - B23	Endring B22 - B23 i %	Endring P22 - B23	Endring P22 - B23 i %
Inntekt	1 Basisramme	-494 795	-562 164	-502 136	-572 625	-572 625	-838 104	-265 479	46,4 %	-265 479	46,4 %
	2 Aktivitetsbaserte innt	-1 039 874	-999 790	-1 083 858	-1 144 221	-1 176 469	-1 018 556	157 914	-13,4 %	125 666	-11,0 %
	3 Andre innt	-13 063	-12 062	-74 471	-56 745	-26 559	-16 370	10 189	-38,4 %	40 375	-71,2 %
	4 Interne inntekter	-1 477	-752	-2 523	-5 304	-3 414	-3 468	-54	1,6 %	1 836	-34,6 %
Inntekt Total		-1 549 209	-1 574 769	-1 662 987	-1 778 895	-1 779 067	-1 876 498	-97 431	5,5 %	-97 603	5,5 %
Kostnad	5 Lønnskostnader	1 354 235	1 391 772	1 444 047	1 528 240	1 428 158	1 473 674	45 516	3,2 %	-54 566	-3,6 %
	6 Varekostn	158 394	170 730	185 682	224 763	212 754	236 584	23 830	11,2 %	11 821	5,3 %
	7 Kjøp av helsetjenester	19 585	9 354	22 863	35 713	8 895	24 601	15 705	176,6 %	-11 113	-31,1 %
	8 Andre driftskostn	20 676	19 554	17 719	22 337	20 364	21 577	1 213	6,0 %	-760	-3,4 %
	9 Interne kostnader	104 089	103 171	115 408	127 006	117 895	129 062	11 167	9,5 %	2 056	1,6 %
Kostnad Total		1 656 979	1 694 582	1 785 719	1 938 060	1 788 067	1 885 498	97 431	5,4 %	-52 562	-2,7 %
Grand Total		107 770	119 813	122 732	159 165	9 000	9 000	-0	0,0 %	-150 165	-94,3 %

Tiltakene i klinikken skal sikre opprettholdelse og vekst i inntekten, i tillegg til å optimalisere kostnadsbasen. Det er stort fokus på tiltak for å redusere ventelister og unngå fristbrudd. Innenfor ortopedi er det nylig etablert mer oppgaveglidning fra ortoped til fysio-/ergoterapeuter. Dette vil gi en varig løsning for å håndtere veksten innenfor fagområdet og sikrer at det ikke genereres nye fristbrudd etter 1.tertial i 2023. Også innenfor ØNH økes oppgavedeling fra leger og audiografer til sykepleiere og merkantile, for å unngå fristbrudd. I tillegg vil SSF etablere ytterligere en audiografstilling. Det gjøres tilsvarende vurderinger innenfor andre

fagfelt hvor klinikken har fristbrudd. Klinikken benytter også frivillig poliklinikk, samt gjennomgang av pasientforløp for å optimalisere pasientflyten. KOM bidrar med PITstop prosjekter og tilsvarende prosesser for å optimalisere driften.

Klinikken har etablert flere tiltak innenfor lønnsområdet hvor det skal reduseres bruk av overtid, forskyvninger og innleie fra vikarbyrå. Det er viktig at klinikkledelsen tar helhetlig ansvar for å levere innenfor budsjett i henhold til foretakets overordnede styrende dokumenter.

2.2 Klinikk somatikk Arendal (SSA)

Aktiviteten i SSA har vært god gjennom hele pandemien, hvor alle omsorgsnivå i 2021 var tilbake på 2019-nivå. Det har vært en økning i antall døgn som henføres konsekvenser av pandemien og en aldrende befolkning. Det er spesielt medisinsk avdeling som ser denne veksten.

Klinikken forventer en vekst på 5,4% fra faktisk nivå i 2022. Det jobbes målrettet med å endre pasientforløp fra døgn til dagbehandlinger og polikliniske konsultasjoner. Dette arbeidet er i tråd med anbefalte behandlingsforløp og vil sikre en bærekraftig drift for fremtiden.

Tabell 5 Aktivitet Somatikk SSA

Alle omsorgsnivå

Pasientgrupper	Faktisk 2019	Faktisk 2020	Faktisk 2021	Faktisk 2022	Budsjett 2022	Budsjett 2023	B23 % endring mot F2022	B23 % endring mot B2022
Innlagte total (avd.opphold)	16 120	14 742	16 566	17 360	16 548	17 343	-0,1 %	4,8 %
Dagbehandlinger total	14 249	14 214	14 914	14 633	15 597	14 953	2,2 %	-4,1 %
Poliklinikk total	97 504	93 102	98 976	103 190	108 916	110 193	6,8 %	1,2 %
Sum alle pasientgrupper	127 873	122 058	130 456	135 183	141 061	142 489	5,4 %	1,0 %

Klinikken i Arendal har hatt en økning på 82 brutto årsverk fra 2019 til 2022. Hovedårsak til økning er økt pleiebemannning, samt økt sykefravær, fødselspermisjoner og annet fravær. Klinikken har etablert tiltak for å redusere overforbruk av årsverk. Det er en krevende omstilling etter en toårig pandemi hvor slitasjen på ansatte har vært økende og det er en iboende risiko for gjennomføring da det i tillegg er høyt belegg på sengepostene, og at fastvaktbehovet har økt

Klinikken har utfordringer med å rekruttere sykepleiere til ledige stillinger innenfor intensiv- og operasjonssykepleiere, jordmødre samt barnesykepleiere. Det er utfordrende å rekruttere legespesialister innen kirurgiske fagfelt samt en økende bekymring for rekrutteringen til LIS-stillinger med høy vakt- og arbeidsbelastning.

Samlet viser resultatet for SSA et forventet underskudd på 183 mill.kr. i 2022. Klinikken har fått tilført friske midler i budsjett 2023 på 13,2 mill.kr. i tillegg til et årlig omstillingstilskudd på 23,1 mill.kr. Dette bidrar til at klinikken har bedre forutsetninger for å levere økonomiske resultater i henhold til budsjett. Samtidig har administrerende direktør akseptert et midlertidig driftsmessig underskudd/overforbruk på 41 mill.kr. i påvente av gjennomføring av tiltak i klinikken.

Klinikken har budsjettert med 22,1 mill.kr. til fristbrudd-kostnader.

Tabell 6 Resultat Somatikk SSA

Driftsin	Kontogrp	virksomhet	Faktisk 2019	Faktisk 2020	Faktisk 2021	Prognose 2022	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Endring B22 - B23	Endring B23 i %	Endring P22 - B23	Endring B23 i %
Inntekt	1	Basisramme	-262 504	-314 235	-278 420	-323 403	-323 403	-477 368	-153 965	47,6 %	-153 965	47,6 %
	2	Aktivitetsbaserte innt	-597 907	-578 564	-648 066	-681 126	-687 354	-604 433	82 921	-12,1 %	76 693	-11,3 %
	3	Andre innt	-4 229	-5 402	-33 663	-32 748	-3 488	-3 771	-283	8,1 %	28 977	-88,5 %
	4	Interne inntekter	-176	-657	-934	-2 652	-2 020	-2 020	-	0,0 %	632	-23,8 %
Inntekt Total			-864 817	-898 857	-961 083	-1 039 929	-1 016 265	-1 087 592	-71 327	7,0 %	-47 663	4,6 %
Kostnad	5	Lønnskostnader	767 774	808 368	841 616	921 308	809 830	840 955	31 124	3,8 %	-80 354	-8,7 %
	6	Varekostn	132 237	141 973	155 454	186 542	165 456	174 986	9 530	5,8 %	-11 556	-6,2 %
	7	Kjøp av helsetjenester	7 375	12 315	9 318	24 762	1 267	23 541	22 274	#####	-1 221	-4,9 %
	8	Andre driftskostn	11 955	12 542	13 178	13 397	11 758	11 712	-46	-0,4 %	-1 685	-12,6 %
	9	Interne kostnader	54 206	53 123	66 313	77 405	68 953	77 397	8 444	12,2 %	-8	0,0 %
Kostnad Total			973 548	1 028 321	1 085 879	1 223 415	1 057 265	1 128 592	71 327	6,7 %	-94 823	-7,8 %
Grand Total			108 731	129 463	124 797	183 486	41 000	41 000	-0	0,0 %	-142 486	-77,7 %

Tiltakene i klinikken skal sikre opprettholdelse og vekst i inntekten, i tillegg til å optimalisere kostnadsbasen. Det er stort fokus på tiltak for å redusere ventelister og unngå fristbrudd. Innenfor ortopedi vurderes det mer oppgaveglidning fra ortoped til fysio-/ergoterapeuter. Frivillig poliklinikk har vært benyttet høsten 2022, som har gitt en positiv utvikling med hensyn til færre fristbrudd. Målbildet er at det ikke skal generes nye fristbrudd etter 1. tertial i 2023. Det gjøres tilsvarende vurderinger innenfor andre fagfelt hvor klinikken har fristbrudd. Klinikken gjennomgår pasientforløp i flere fagfelt for å optimalisere pasientflyten og antall senger på de ulike avdelingene. KOM bidrar med PITstop prosjekter og tilsvarende prosesser for å optimalisere driften.

Klinikken har etablert tiltak innenfor lønnsområdet hvor det skal reduseres bruk av overtid, forskyvninger og innleie fra vikarbyrå. Det er viktig at klinikkleidelsen tar helhetlig ansvar for å levere innenfor budsjett i henhold til foretakets overordnede styrende dokumenter.

2.3 Klinikk somatikk Flekkefjord (SSF)

Aktiviteten i SSF har vært preget av rekrutteringsutfordringer innenfor kirurgi. Det har vært godt samarbeid mellom de somatiske klinikkene hvor ortopeder fra Kristiansand har rullert til Flekkefjord, samt operasjonssykepleiere fra Arendal, som har medført at aktiviteten har vært stabil igjennom pandemien.

Klinikken er midlertidig stengt for Ø-hjelp kirurgi frem til august 2023. Dette medfører risiko med hensyn til aktiviteten ved klinikken. Klinikken forventer en vekst på 9,1% fra faktisk nivå i 2022 ved å overta nye typer kontroller og operasjoner fra Kristiansand, i en pågående prosess i foretaket.

Tabell 7 Aktivitet Somatikk SSF

Alle omsorgsnivå

Pasientgrupper	Faktisk 2019	Faktisk 2020	Faktisk 2021	Faktisk 2022	Budsjett 2022	Budsjett 2023	B23 % endring mot F2022	B23 % endring mot B2022
Innlagte total (avd.opphold)	5 579	4 967	5 030	5 217	5 990	5 855	12,2 %	-2,3 %
Dagbehandling total	2 921	2 656	2 997	3 086	3 072	3 559	15,3 %	15,9 %
Poliklinikk total	20 470	21 981	23 877	25 368	25 384	27 310	7,7 %	7,6 %
Sum alle pasientgrupper	28 970	29 604	31 904	33 671	34 446	36 724	9,1 %	6,6 %

Klinikken i Flekkefjord har hatt en økning på 3 brutto årsverk fra 2019 til 2022, men bruk av innleie fra vikarbyrå har hatt en økende trend i perioden. Klinikken har etablert tiltak for å redusere overforbruk av årsverk og innleie fra vikarbyrå. Det er en krevende omstilling etter en toårig pandemi hvor slitasjen på ansatte har vært økende og det er en iboende risiko for gjennomføring da det i tillegg er høyt belegg på sengepostene.

Klinikken har utfordringer med å rekruttere sykepleiere til ledige stillinger, hvor det er bekymring knyttet til en økning av vikarbyrå til pleiestillinger. Det er utfordringer med å rekruttere anesthesi-, intensiv- og operasjonssykepleiere, samt jordmødre. Det er etablert rotasjonsordning for operasjonssykepleiere fra SSA til SSF. Det er utfordrende å rekruttere legespesialister innen alle kirurgiske fagfelt. Det benyttes vikarbyrå for å dekke sårbare vaktordninger bl.a innen gynekologi. Kirurgisk vaktordning er midlertidig nedlagt frem til 1.9.23 da det ikke er mulig å rekruttere generell kirurger/gastrokirurger. Innen ortopedi er det etablert rotasjonsordning fra SSK til SSF, samt med Stavanger Universitetssykehus (SUS) første halvår i 2023.

Samlet viser resultatet for SSF et forventet underskudd på 70 mill.kr. i 2022. Klinikken har fått tilført friske midler i budsjett 2023 på 4,8 mill.kr. i tillegg til et årlig omstillingstilskudd på 8,4 mill.kr. Dette bidrar til at klinikken har bedre forutsetninger for å levere økonomiske resultater i henhold til budsjett. Samtidig har administrerende direktør akseptert et midlertidig driftsmessig underskudd/overforbruk på 18 mill.kr. i påvente av gjennomføring av tiltak i klinikken.

Tabell 8 Resultat Somatikk SSF

Driftsin	Kontogrp	Faktisk 2019	Faktisk 2020	Faktisk 2021	Prognose 2022	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Endring B22 - B23	Endring B23 i %	Endring P22 - B23	Endring P23 i %
Inntekt	1 Basisramme	-58 974	-79 082	-65 013	-76 042	-76 042	-116 358	-40 316	53,0 %	-40 316	53,0 %
	2 Aktivitetsbaserte innt	-169 254	-153 250	-168 134	-181 384	-205 656	-183 078	22 577	-11,0 %	-1 695	0,9 %
	3 Andre innt	-7 540	-7 501	-14 196	-14 477	-12 567	-10 262	2 305	-18,3 %	4 215	-29,1 %
	4 Interne inntekter		-447	-229	-190					190	-100,0 %
	Inntekt Total	-235 768	-240 280	-247 572	-272 093	-294 265	-309 698	-15 434	5,2 %	-37 606	13,8 %
Kostnad	5 Lønnskostnader	247 920	265 814	261 092	281 259	252 514	265 928	13 414	5,3 %	-15 331	-5,5 %
	6 Varekostn	20 555	22 011	21 778	32 416	30 350	33 062	2 712	8,9 %	646	2,0 %
	7 Kjøp av helsetjenester	486	440	352	556	511	520	10	1,9 %	-35	-6,4 %
	8 Andre driftskostn	5 788	8 644	3 955	4 941	6 404	5 498	-906	-14,1 %	557	11,3 %
	9 Interne kostnader	18 407	17 233	18 066	22 760	22 186	22 690	505	2,3 %	-69	-0,3 %
	Kostnad Total	293 157	314 141	305 243	341 932	311 965	327 698	15 734	5,0 %	-14 233	-4,2 %
	Grand Total	57 389	73 861	57 671	69 839	17 700	18 000	300	1,7 %	-51 839	-74,2 %

Tiltakene i klinikken skal sikre opprettholdelse og vekst i inntekten, i tillegg til å optimalisere kostnadsbasen. Klinikken har etablert tiltak innenfor lønnsområdet hvor det skal reduseres bruk av overtid, forskyvninger og innleie fra vikarbyrå. Det jobbes systematisk for å sikre gjenåpning av Ø-hjelp kirurgi i 2023, da dette vil påvirke den økonomiske situasjonen for klinikken. Det er viktig at klinikkleidelsen tar helhetlig ansvar for å levere innenfor budsjett i henhold til foretakets overordnede styrende dokumenter.

2.4 Klinik Prehospitale tjenester (PTSS)

Klinikken har hatt aktivitetsvekst både i AMK-henvendelser og ambulanseoppdrag/kjørte km de siste årene. Dette gir utfordringer knyttet til ressursbruk på

ambulansesiden. Med bakgrunn i denne utviklingen og den midlertidige stenging av Ø-hjelp kirurgi i Flekkefjord, har administrerende direktør besluttet å styrke ambulansetjenesten i denne perioden, dvs til og med august 2023.

Tabell 9 Resultat PTSS

Driftsin	Kontogrp	virk#r	Faktisk 2019	Faktisk 2020	Faktisk 2021	Prognose 2022	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Endring B22 - B23	Endring B22 - B23 i %	Endring P22 - B23	Endring P22 - B23 i %
Inntekt	1	Basisramme	-385 696	-386 309	-405 937	-419 796	-419 796	-433 798	-14 002	3,3 %	-14 002	3,3 %
	2	Aktivitetsbaserte innt	-5 750	-5 163	-5 335	-6 303	-6 818	-6 847	-30	0,4 %	-545	8,6 %
	3	Andre innt	-52 195	-41 505	-53 430	-53 965	-52 895	-55 066	-2 171	4,1 %	-1 101	2,0 %
	4	Interne inntekter	-5 502	-5 521	-5 693	-5 750	-5 750	-5 871	-121	2,1 %	-121	2,1 %
Inntekt Total			-449 143	-438 499	-470 394	-485 813	-485 258	-501 582	-16 324	3,4 %	-15 769	3,2 %
Kostnad	5	Lønnskostnader	214 681	222 784	232 656	246 508	232 837	238 312	5 475	2,4 %	-8 196	-3,3 %
	6	Varekostn	2 774	3 131	2 723	2 959	2 548	2 820	272	10,7 %	-139	-4,7 %
	7	Kjøp av helsetjenester	41 468	41 764	45 025	46 225	46 566	49 622	3 056	6,6 %	3 397	7,3 %
	8	Andre driftskostn	180 552	144 265	163 575	188 037	195 682	202 490	6 808	3,5 %	14 453	7,7 %
	9	Interne kostnader	791	274	566	609	548	565	17	3,2 %	-44	-7,2 %
Kostnad Total			442 486	416 370	449 258	490 439	484 616	501 082	16 466	3,4 %	10 643	2,2 %
Grand Total			-6 452	-21 880	-20 878	5 094	-342	-0	342	-100,0 %	-5 094	-100,0 %

Klinikken har hatt en økning på 7 brutto årsverk fra 2019 til 2022 som i hovedsak henføres endring av arbeidsplaner i ambulansen fra passiv til aktiv tid. Økt aktivitet, samt høyere sykefravær, har gitt økt bruk av overtid og ekstravakter. PTSS er i hovedsak rammefinansiert og har samme krav til optimalisering på 2% som andre rammefinansierte klinikker og staber.

Klinikken arbeider systematisk med å optimalisere samkjøring av pasienter, redusere sykefraværet til 2019-nivå, samt etablere en intern bemanningsenhet for å optimalisere ressursene i klinikken.

2.5 Klinik for psykisk helse – psykiatri og avhengighetsbehandling (KPH)

KPH er bruttofinansiert, dvs at inntektssiden og andel felleskostnader for alle funksjoner i foretaket er fordelt til klinikkens regnskap.

Det henvises til styresak 089-2022 for detaljert presentasjon av aktivitet for klinikken.

Samlet viser resultatet for KPH et forventet underskudd på 9 mill.kr. i 2022. Klinikken har fått tilført friske midler i budsjett 2023 utover hva som lå til grunn i økonomisk langtidsplan (ØLP) for 2023-2026 i overkant av 20 mill.kr. Det har sammenheng med innflytting i nytt bygg, hvor oppstart av avskrivninger og konvertering av lån har andre oppstartstidspunkter enn først antatt. Klinikken skal levere et overskudd på 40 mill.kr. i 2023.

Tabell 9 Resultat KPH

Driftsin	Kontogrp	virk#r	Faktisk 2019	Faktisk 2020	Faktisk 2021	Prognose 2022	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Endring B22 - B23	Endring B22 - B23 i %	Endring P22 - B23	Endring P22 - B23 i %
Inntekt	1	Basisramme	-1 439 689	-1 530 827	-1 575 352	-1 607 843	-1 607 843	-1 739 886	-132 043	8,2 %	-132 043	8,2 %
	2	Aktivitetsbaserte innt	-158 027	-162 812	-193 784	-190 220	-195 719	-206 807	-11 088	5,7 %	-16 587	8,7 %
	3	Andre innt	-43 315	-24 674	-44 715	-41 271	-24 067	-21 717	2 349	-9,8 %	19 553	-47,4 %
	4	Interne inntekter	-626	-387	-268	1	-0	-0	-0	21,0 %	-1	-103,0 %
Inntekt Total			-1 641 658	-1 718 700	-1 814 119	-1 839 332	-1 827 628	-1 968 410	-140 782	7,7 %	-129 078	7,0 %
Kostnad	5	Lønnskostnader	1 213 294	1 259 850	1 320 540	1 366 578	1 327 327	1 407 754	80 427	6,1 %	41 176	3,0 %
	6	Varekostn	29 096	29 868	30 844	31 334	30 834	32 579	1 746	5,7 %	1 246	4,0 %
	7	Kjøp av helsetjenester	44 412	63 730	81 095	99 285	69 084	85 494	16 411	23,8 %	-13 790	-13,9 %
	8	Andre driftskostn	62 843	53 322	51 104	58 102	56 953	56 273	-680	-1,2 %	-1 829	-3,1 %
	9	Interne kostnader	221 196	231 465	252 976	275 934	273 331	300 834	27 503	10,1 %	24 900	9,0 %
Kostnad Total			1 599 877	1 662 577	1 759 618	1 852 277	1 778 572	1 926 738	148 166	8,3 %	74 461	4,0 %
Grand Total			-46 381	-59 592	-56 223	9 002	-52 000	-40 000	12 000	-23,1 %	-49 002	-544,3 %

Brutto årsverk har økt med 50 fra 2019 til 2022, hvorav ca 20 årsverk henføres økt fravær og permisjoner. Resterende 30 årsverk henføres til økt bemanning og vekst innenfor psykiatri og rus i henhold til de årlige Oppdrag og Bestiller dokumentene. Klinikken har tiltak for å optimalisere driften i nytt bygg på nærmere 20 årsverk i psykiatrisk sykehusavdeling i løpet av 2023. Driftsendringene fases inn måned for måned og vil gi full effekt fra og med 2024. Det vil være en 'pukkel-effekt' på kostnader de første månedene av året, men det er planlagt håndtert innenfor budsjett.

Det jobbes med tiltak på tvers i klinikken for å forhindre nye fristbrudd i DPS østre Agder, men klinikken har budsjetttert med 7,8 mill.kr. til fristbrudd kostnader i 2023. Målbildet er at det ikke skal generes nye fristbrudd etter 2.tertial i 2023.

2.6 Medisinsk Service klinikk (MSK)

Medisinsk serviceklinikk består i hovedsak av radiologi, laboratorietjenester og internservice. Klinikken følger aktivitetsvekst i somatikken og samarbeider tverrgående i alle klinikker i foretaket.

Det er innført nytt utstyr i tre av laboratoriene i foretaket, samt automasjonsbånd i Arendal og Kristiansand. Dette er en teknologisk effektivisering som gir bedre logistikk, raskere svartider og lavere kostnader henført varekost og optimalisering av årsverk. I tillegg har klinikken planlagt ulike tiltak for å optimalisere bruk av årsverk i flere avdelinger. Det gjennomføres i tillegg innsparingstiltak for å redusere gjestepasientkostnader ved at flere radiologiske PET/CT undersøkelser og ulike laboratorieanalyser skal gjennomføres i større grad ved foretaket. Internservice har tiltak for å redusere tekstilkostnader og bilbruk, i tillegg til reduksjon av årsverk.

Tabell 10 Resultat MSK

Driftsin	Kontogrp	virk#	Faktisk 2019	Faktisk 2020	Faktisk 2021	Prognose 2022	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Endring B22 - B23	Endring B22 - B23 i %	Endring P22 - B23	Endring P22 - B23 i %
Inntekt	1	Basisramme	-403 439	-447 390	-421 119	-443 260	-443 260	-425 594	17 666	-4,0 %	17 666	-4,0 %
	2	Aktivitetsbaserte innt	-136 037	-150 526	-213 158	-166 070	-156 061	-156 043	17	0,0 %	10 026	-6,0 %
	3	Andre innt	-26 169	-19 805	-1 130	-19 877	-25 659	-26 048	-389	1,5 %	-6 171	31,0 %
	4	Interne inntekter	-226 368	-220 842	-254 062	-283 490	-259 626	-291 708	-32 082	12,4 %	-8 218	2,9 %
Inntekt Total			-792 013	-838 563	-889 470	-912 696	-884 605	-899 393	-14 788	1,7 %	13 303	-1,5 %
Kostnad	5	Lønnskostnader	612 490	644 741	679 773	711 882	692 697	709 635	16 938	2,4 %	-2 247	-0,3 %
	6	Varekostn	127 772	136 715	154 497	145 985	139 309	136 539	-2 770	-2,0 %	-9 446	-6,5 %
	7	Kjøp av helsetjenester	3 075	4 233	5 411	5 142	4 501	4 846	345	7,7 %	-296	-5,8 %
	8	Andre driftskostn	49 941	48 879	38 812	40 496	41 855	41 840	-15	0,0 %	1 344	3,3 %
	9	Interne kostnader	5 532	5 838	5 881	7 689	6 243	6 533	290	4,6 %	-1 156	-15,0 %
Kostnad Total			798 810	840 406	884 374	911 195	884 606	899 393	14 787	1,7 %	-11 802	-1,3 %
Grand Total			6 797	1 843	-5 096	-1 502	0	-0	-0	-102,4 %	1 502	-100,0 %

Brutto årsverk har økt med 38 fra 2019 til 2022, hvorav ca 30 årsverk henføres økt fravær og permisjoner og resterende årsverk henføres til økt bemanning.

Klinikken er en service-klinikk for hele foretaket og følgelig har flere årsverk blitt flyttet fra andre klinikker inn til MSK når det er hensiktsmessig. Klinikken har samme krav til optimalisering på 2% som andre rammefinansierte klinikker.

2.7 Avdeling for teknologi og innovasjon (ATI)

Avdeling for teknologi og innovasjon ble etablert desember 2022 med ny leder. Ansvarsområder er:

- Forvaltning og vedlikehold av medisinsk teknisk utstyr
- Forvaltning og vedlikehold av behandlingshjelpemidler
- Forvaltning av kliniske IKT systemer
- Arkiv og dokumentasjonssenter (administrativt og klinisk)
- Oppfølging av/bestiller rolle Sykehuspartner
- Oppfølging av IKT-mottaksprosjekt knyttet til de regionale IKT-prosjektene
- Informasjonssikkerhet
- Tjenesteinnovasjon og forskning

Budsjettet for 2023 inneholder i tillegg staben Bygg og eiendom, som består av teknisk- og eiendomsseksjonene, dvs. sammenlignbare tall for tidligere avdeling Teknologi og E-helse (TEH). Bygg og eiendom blir ledelsesmessig håndtert som en egen stab der leder rapporterer direkte til administrerende direktør, men presentert samlet i budsjett 2023.

Tabell 11 Resultat ATI

Driftsin	Kontogrp	virksomhet	Faktisk 2019	Faktisk 2020	Faktisk 2021	Prognose 2022	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Endring B22 - B23	Endring B22 - B23 i %	Endring P22 - B23	Endring P22 - B23 i %
Inntekt	1	Basisramme	-448 828	-503 382	-529 739	-584 104	-584 104	-630 143	-46 039	7,9 %	-46 039	7,9 %
	2	Aktivitetsbaserte innt				-						#NUM!
	3	Andre innt	-17 340	-11 911	-11 245	-11 654	-10 085	-9 654	430	-4,3 %	1 999	-17,2 %
	4	Interne inntekter	-112 588	-120 383	-128 342	-139 790	-139 652	-155 339	-15 687	11,2 %	-15 549	11,1 %
Inntekt Total			-578 756	-635 676	-669 326	-735 548	-733 841	-795 136	-61 296	8,4 %	-59 589	8,1 %
Kostnad	5	Lønnskostnader	123 031	124 661	127 025	137 778	140 831	149 700	8 869	6,3 %	11 922	8,7 %
	6	Varekostn	57 833	75 377	83 797	90 956	90 583	93 300	2 717	3,0 %	2 344	2,6 %
	7	Kjøp av helsetjenester	53	46	79	12					-12	-100,0 %
	8	Andre driftskostn	387 438	415 429	444 935	503 275	501 749	551 335	49 586	9,9 %	48 060	9,5 %
	9	Interne kostnader	898	500	1 241	1 065	678	801	123	18,2 %	-264	-24,8 %
Kostnad Total			569 254	616 012	657 077	733 086	733 841	795 136	61 296	8,4 %	62 051	8,5 %
Grand Total			-9 502	-19 663	-12 228	-2 455	0	-0	-0	-115,8 %	2 455	-100,0 %

Brutto årsverk er redusert med 3 fra 2019 til 2022. Arkiv og dokumentasjonsseksjon og staben har henholdsvis redusert med 7 og 4 årsverk. Klinisk IKT, og Bygg og eiendom har styrket bemanningen med henholdsvis 6 og 8 årsverk. Dette er en planlagt vridning i ressursbruk for avdelingen for å nå foretakets strategiske målbilde.

ATI har budsjettansvar for behandlingshjelpemidler, eksempelvis innenfor Insulinutstyr. Denne kostnaden har økt i overkant av 30 mill.kr. fra 2019 og er budsjettet med 91 mill.kr. i 2023 (andre driftskostnader).

2.8 Staber

Stabene i foretaket består av Kommunikasjons-, Organisasjons-, Fag- og Økonomiavdeling med ledere som rapporterer til administrerende direktør. KOM-programmet er fra 2023 organisatorisk plassert i ATI, mens prosjektledere for nytt Akuttbygg og Utredninger 2040 ligger organisatorisk under administrerende direktør.

Tabell 12 Resultat Staber

Driftsin	Kontogr	Driftsin	Faktisk 2019	Faktisk 2020	Faktisk 2021	Prognose 2022	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Endring B22 - B23	Endring B22 - B23 i %	Endring P22 - B23	Endring P22 - B23 i %
Inntekt	1	Basisramme	-171 140	-189 066	-208 632	-223 614	-223 614	-222 841	773	-0,3 %	773	-0,3 %
	2	Aktivitetsbaserte innt				-		-	-	#NUM!	-	#NUM!
	3	Andre innt	-22 069	-22 137	-37 381	-32 799	-35 559	-32 577	2 982	-8,4 %	222	-0,7 %
	4	Interne inntekter	-44 496	-46 409	-53 862	-59 359	-57 955	-56 459	1 496	-2,6 %	2 900	-4,9 %
Inntekt Total			-237 705	-257 611	-299 875	-315 772	-317 128	-311 877	5 251	-1,7 %	3 895	-1,2 %
Kostnad	5	Lønnskostnader	190 450	211 509	235 756	256 768	268 180	272 482	4 303	1,6 %	15 715	6,1 %
	6	Varekostn	411	1 737	1 766	1 049	2 499	1 602	-897	-35,9 %	553	52,8 %
	7	Kjøp av helsetjenester	0	7	24	1 205	-5	1 416	1 421	#####	211	17,5 %
	8	Andre driftskostn	28 488	25 879	23 373	35 869	46 121	35 319	-10 803	-23,4 %	-551	-1,5 %
	9	Interne kostnader	1 113	1 755	5 734	3 695	333	1 057	724	217,5 %	-2 638	-71,4 %
Kostnad Total			220 463	240 887	266 652	298 586	317 128	311 877	-5 251	-1,7 %	13 291	4,5 %
Grand Total			-17 242	-16 724	-33 223	-17 186	0	-0	-0	-125,4 %	17 186	-100,0 %

Det har vært en bevisst prioritering av ulike områder innenfor staber i perioden 2019 til 2022. Foretaket har styrket forskning (14 phd stillinger), kvalitet og pasientsikkerhet (+4) og SIM-senteret (+1), samt redusert medisinsk bibliotek (-1,4). Det er valgt å benytte egne ansatte til å være prosjektledere til Nytt akuttbygg og Utredninger 2040. KOM-programmet ble etablert i 2019 (+5), ressurser er flyttet fra klinikkene til medisinsk kodekontor (+2). Foretaket har i tillegg prioritert økte ressurser til tillitsvalgte, enhet for virksomhetsdata og kommunikasjons-avdelingen.

Det er viktig å merke seg at innenfor stillingsgruppen «administrasjon/ledelse» har foretaket kun økt med 5 årsverk i perioden, hvor den resterende økningen er knyttet til personell som arbeider med pasientbehandling (underkant av 270 årsverk).

Staber har i flere år gjennomført innsparinger ved vakante stillinger som følge av manglende innleie ved fravær, i tillegg til bevisste valg ved å være restriktive ved nyansettelser. Dette har medført at stabene har levert positivt resultat i foretaket.

3 Likviditet og investeringer

3.1 Likviditet

SSHF vil ved inngangen til 2023 ha en reserve i sin likviditetsramme på om lag 410 mill.kr. Det forventes ved årsskiftet 2023/2024 et trekk på driftskreditten på om lag 150 mill.kr som en følge av store utslag av likvideffekter innen pensjonsområdet. Prinsippet i HSØ er at foretakene med økte premieinnbetalinger får en tilsvarende økt driftskreditt. Dette innebærer at foretaket vil få en kredittramme på nærmere 950 mill.kr ved utgangen av 2023. Så sent som 30.06.2022 hadde foretaket en innestående saldo – en bankbeholdning – på 860 mill.kr

Endelig kassakredittramme for utgangen av 2022 avstemmes ifm pensjonsoppgjøret i januar 2023, og antas å oppjusteres tilsvarende pensjonseffekten fra dagens nivå på 402 mill.kr.

I framskrivingen av likviditet for 2023 er det forutsatt at premieinnbetalinger inkl. reguleringspremie kommer så høyt som 1,030 mrd.kr. For 2022 var nivået på premieinnbetalinger på omlag 750 mill.kr. Det er også forutsatt at foretaket kan benytte 38 mill.kr som er avkastning fra premiefondet for å avkorte innbetalingen for 1.kvartal 2023.

SSHF vil ha en langsiktig plassering hos eier i Helse Sørøst på om lag 1,45 mrd.kr pr. 01.01.2023, men i forbindelse med overtakelse av PSA-bygget vil det komme et uttak på om lag 300 mill.kr. Samtidig er det lagt opp til fortsatt oppbygging av denne fordringen gjennom året av på om lag 52 mill.kr

3.2 Investeringer

I styresak 010/2022, 23.02.2022, ble plan for investeringer 2022 – 2025 behandlet. Planen videreføres i kommende år med nødvendige tilpasninger som omtales under.

Som tidligere omtalt i investeringsplanen, erfarer Sørlandet sykehus at mangler og svakheter innen bygg og teknologi utfordrer kapasitet og kvalitet i kjernevirksomheten, samt hindrer virksomhetsutvikling som er nødvendig for å skape økonomisk handlingsrom for investeringer.

Investeringsbehovet er stort. Det er kostnadsberegnet at de mest presserende vedlikeholdstiltakene innen bygg er på rundt 100 millioner kroner per år. Kostnadsberegninger for utskiftning av gammelt medisinsk teknisk og annet utstyr beløper seg til rundt 100 millioner kroner per år. For IKT-løsninger er innføring av regionale løsninger kostnadsberegnet til 20-25 millioner kroner per år. I tillegg kommer lokale mottaksprosjekt og behovet for strategisk utvikling av virksomheten.

Investeringsbehovet er betydelig større enn det som er mulig å realisere slik den økonomiske situasjonen for foretaket forventes å være fremover. Det er derfor sentralt at tilgjengelige investeringsmidler prioriteres opp mot sikker og god diagnostikk, pasientbehandling og samhandling, og at foretaket har bygg som fremmer trygg og effektiv pasientbehandling.

Investeringsrammen for 2023, forutsatt beregnet driftsresultat for 2022, er 186 mill.kr. For 2024 og 2025 er investeringsrammen estimert til henholdsvis 125 mill.kr. og 194 mill.kr., jfr. forutsetninger i ØLP 2023 - 2026. Investeringsrammen estimert for 2024 er 60 mill.kr. lavere enn tidligere estimert. Det er knyttet usikkerhet til rammen for 2025 da dette vil avhenge av driftsresultatene i 2023 og 2024. Dette vil gjøre kommende års prioriteringer krevende.

Det pågår investeringstiltak og -prosjekter innen vedlikehold av bygg, anskaffelse av medisinsk teknisk utstyr og IKT-modernisering som er vedtatt i 2021 og 2022. Disse vil i stor grad ferdigstilles og få effekt gjennom året 2023 og blir benevnt som 'overheng'. Foretaket har ved utgangen av 2022 et overheng på ca. 250 mill.kr. hvor nærmere 80% er påstartet. Overhenget har økt med ca 80 mill.kr i gjennom pandemien, hvor hovedårsaken er økte covid-midler til investering.

I arbeidet med prioritering av investeringer for 2023 er det indentifisert en rekke strategiske investeringer innen bygg, medisinsk teknisk utstyr og IKT. Disse er i forskjellige faser av utrednings- og beslutningsprosessen. Enkelte tiltak er ferdig utredet, kalkulert og planlagt, og prioritert som en del av denne planen. Andre tiltak vil bli videre utredet og vurdert i løpet av planperioden.

For 2023 er følgende inndeling foreslått:

- **Bygg, vedlikehold – totalt 64 mill.kr.**
 - Nødstrøm SSA på 14 mill.kr. følger opp en tilsvarende satsing fra budsjett 2022, og inngår som det største enkelttiltaket. Det legges opp til nye tiltak kommende år for å slutføre prosjektet over de neste årene.
 - Helse Sør-Øst har tilført SSHF 19,6 mill.kr. i ekstra investeringsmidler for bygningsmessig vedlikehold, jfr. innføring av intern husleiemodell. Vedlikeholdsmidlene vil bli brukt på prioriterte tiltak innen bygg, VVS og elektro ved flere lokalisasjoner.
 - Nytt akuttbygg: Styret for Helse Sør-Øst godkjente 16.12.2022 at alternativ 3B for akuttbygget bearbeides videre som hovedalternativ i steg 2 av konseptfasen. Kostnadene for steg 2 antas å være 15-20 mill. kroner. I forbindelse med NPK-prosjektet har SSHF tidligere avsatt ca. 30 mill. kroner i investeringsmidler som en ekstra reserve. Nå er det klart at NPK-prosjektet ferdigstilles innenfor godkjent budsjettramme. Den avsatte reserven kan dermed frigjøres og omdisponeres til andre investeringer. Administrerende direktør legger opp til at steg 2 av konseptfasen for akuttbygg kan finansieres innenfor SSHFs eget investeringsbudsjett etter at nevnte avsetning er frigjort.
- **Medisinsk teknisk utstyr, utskiftninger – totalt 38 mill.kr.**
 - Oppstart av PCI-lab 3 ved SSA med mål om å realisere i 2024.
- **IKT-løsninger og infrastruktur, vedlikehold og utskiftninger – totalt 13 mill.kr.**
 - Elektronisk Pasient Journal (Dips Arena) modernisering, regionalt prosjekt, hvor SSHFs prosjektandel i 2023 er 6 mill.kr. og i 2024 er 12 mill.kr.
- **Andre investeringer**
 - Avsetning til tekniske havarier og til klinikkens disposisjon (ca 30 mill.kr.)
 - Utskiftning av ambulanser (ca 9 mill.kr.)

Basert på den økonomiske driftssituasjonen til foretaket, vil administrerende direktør gjøre løpende vurderinger av hvor mye som bør benyttes av investeringsrammen i 2023.

4 Administrerende direktørs vurderinger

Budsjettåret 2023 er stramt, med en realvekstnedgang på -0,7 %, i hovedsak grunnet uventet høy prisvekst. Klinikken har en høy styringsfart inn i 2023. Prognosen for 2022, før nysaldering av budsjett 2022, på -50 mill.kr., med et avvik på -130 mill.kr indikerer et krevende omstillingsbehov som fører til svak investeringsevne, som for 2023-budsjettet synes å kompenseres langt på veg ved forslag fra regjeringen om tilskudd.

Investeringer gir styrket bærekraft, gjennom bedre infrastruktur for sykehusdrift, og understøtter omstilling og oppnåelse av strategiske mål. Investeringstiltakene i

delplan for investeringer er resultatet av vanskelige prioriteringer, og balanserer behovene for utvikling mot vedlikehold, og bygg mot utstyr/IKT samtidig som den støtter en helhetlig lokalisasjonsutvikling. På tross av foretakets økonomiske situasjon de siste årene, prioriteres strategiske investeringer i 2023-budsjettet, og foretaket følger i stort delplanens prioriteringer så langt. Operasjonsrobot er anskaffet til SSK. PCI-labens ombyggings- behov og en større investering i nødstrøm ved SSA fører til at PCI 3. lab planlegges åpnet i 2024. Samtidig fører leasing-avtalen for operasjonsrobot i SSA til at SSA sikres operasjonsrobot de neste fem årene. DIPS arena-investeringen har oppstart i 2023.

Det knyttes betydelig risiko til et 0-resultatkrav i 2023, og dette fordrer gjennomføring av et omfattende omstillingsarbeid. Administrerende direktør legger arbeidet opp langs to hovedlinjer for klinikkens omstilling;

1. Klinikkdirktørenes tiltaksarbeid, understøttet av staber og KOM-programmet
2. Igangsetting av utredninger, med oppstart av prosess for spesialiserte sentre

Når det gjelder tiltaksarbeid i klinikkene jobbes det langs fire hovedområder;

1. Fortsette arbeid med pasientforløp og kontinuerlig forbedring
2. Tilpasse bemanning til budsjettene
3. Understøtte med teknologi: Sikre full utnyttelse av funksjoner som vi allerede har
4. Ta tiden tilbake. Kunnskapsbasert tjenestetilbud. Definere om det er noe vi ikke skal gjøre

Tiltakene innebærer et kontinuerlig forbedringsarbeid og gjennomføringskraft i klinikkene. Resultater av tiltakene er nødvendig for å kunne styrke investeringsevnen i foretaket.

Utredningene er i planleggingsfasen, og utredningen *Spesialiserte sentre* og *Arbeidsmiljø* er prioritert. Det jobbes med å definere innsatser i 2023, bemanne disse, og definere analyseperspektiver for å finne fram til en prioritert rekkefølge. Særlig for *spesialiserte sentre* er involvering både internt i foretaket og i regionen avgjørende, og den politiske referansegruppen konstitueres i januar. Arbeidet med utredninger er en nødvendig prosess for å sikre at foretakets finansiering benyttes på riktig måte for å hente ut best mulige helsetjenester for Agders befolkning.

Administrerende direktør anbefaler styret å ta sak «Budsjett 2023 – innretning, tiltaksarbeid og investeringsrammer» til orientering